

de økonomisk drivende private Interesser, „respekt för prisbildningsmekanismen“, at „hele vort økonomiske Samliv faktisk i det væsentlige er bygget paa den private Ejendomsret“, at de sidste 30 Aars enestaaende Fremgang er en aabenlys Frugt af privat Ejendomsret og privat Foretagsomhed o. s. v.

I Virkeligheden har det Offentlige, f. Eks. gennem den tekniske Undervisning, Fremme og Regulering af Trafik og Omsætning, en vældig Andel i Fremskridtet, og skal dette maales i Befolkningens Sundhed og Velvære, faar Understøttelsespolitikken ogsaa en meget stor Plads. Selv i helt private Virksomheder reguleres og motiveres de enkeltes bedste Arbejde foruden af Prislove og Egeninteresse af Pligtfølelse og teknisk Interesse. Hvorfor saa kun prædike Plads for Egeninteressen, tilmed da denne i saa mange og vigtige Tilfælde gaar direkte imod de fleste andres Interesse?

Der al Grund til at nære den største Beundring for den klare Fremstilling, Cassel i sine videnskabelige Skrifter har givet af Prisdannelsens Mekanik, eller rettere en Del af Prisdannelsens Hovedlove, saaledes som de virker uforstyrret under forenkledede Forudsætninger. Cassels Styrke og Svaghed er netop den pædagogiske Forenkling og en dertil svarende Stilisering, som virker paa een Gang blændende og misvisende uden tilstrækkelige Forbehold. I den Udstrækning de nævnte Love findes i Virkeligheden, kan det være berettiget at betragte „Prisbildningsmekanismen“ som en ophøjet og værdifuld Hjælper for Menneskeheden — vel ringere end Solen, men betydningsfuldere end Maanen — en Guddom, hvis Gerning man ikke skal forstyrre. Men da den virkelige Prisdannelse i Forvejen er saa stærkt udsat for Forstyrrelser som Følge af tekniske Forandringer, militær og anden Krig mellem Landene, de erhvervsmæssige Organisationers Modificering af Prisdannelsen, forkerte Dispositioner o. s. v., kan der alligevel være Maade med den Respekt, Staterne i deres indre økonomiske og sociale Politik bør nære for den faktiske, ikke ubetinget ophøjede Prisdannelse.

F. Zeuthen.

F. SOMARY: Bankpolitik. 2. Aufl. Tüb. 1930.

Denne Bog, der først saa Lyset i 1915, altsaa paa et Tidspunkt, hvor Bank- og Pengespørgsmaal begyndte at interessere Verden for Alvor, har længe været udsolgt. Nu — efter meget bevægede 15 Aar — er andet Oplag fremkommet og man havde Lov at vente, at Ændringerne fra første Oplag havde været

de økonomisk drivende private Interesser, „respekt för prisbildningsmekanismen“, at „hele vort økonomiske Samliv faktisk i det væsentlige er bygget paa den private Ejendomsret“, at de sidste 30 Aars enestaaende Fremgang er en aabenlys Frugt af privat Ejendomsret og privat Foretagsomhed o. s. v.

I Virkeligheden har det Offentlige, f. Eks. gennem den tekniske Undervisning, Fremme og Regulering af Trafik og Om sætning, en vældig Andel i Fremskridtet, og skal dette maales i Befolkningens Sundhed og Velvære, faar Understøttelsespolitikken ogsaa en meget stor Plads. Selv i helt private Virksomheder reguleres og motiveres de enkeltes bedste Arbejde foruden af Prislove og Egeninteresse af Pligtfølelse og teknisk Interesse. Hvorfor saa kun prædike Plads for Egeninteressen, tilmed da denne i saa mange og vigtige Tilfælde gaar direkte imod de fleste andres Interesse?

Der al Grund til at nære den største Beundring for den klare Fremstilling, Cassel i sine videnskabelige Skrifter har givet af Prisdannelsens Mekanik, eller rettere en Del af Prisdannelsens Hovedlove, saaledes som de virker uforstyrret under forenkledte Forudsætninger. Cassels Styrke og Svaghed er netop den pædagogiske Forenkling og en dertil svarende Stilisering, som virker paa een Gang blændende og misvisende uden tilstrækkelige Forbehold. I den Udstrækning de nævnte Love findes i Virkeligheden, kan det være berettiget at betragte „Prisbildningsmekanismen“ som en ophøjet og værdifuld Hjælper for Menneskeheden — vel ringere end Solen, men betydningsfuldere end Maanen — en Guddom, hvis Gerning man ikke skal forstyrre. Men da den virkelige Prisdannelse i Forvejen er saa stærkt udsat for Forstyrrelser som Følge af tekniske Forandringer, militær og anden Krig mellem Landene, de erhvervsmæssige Organisationers Modificering af Prisdannelsen, forkerte Dispositioner o. s. v., kan der alligevel være Maade med den Respekt, Staterne i deres indre økonomiske og sociale Politik bør nære for den faktiske, ikke ubetinget ophøjede Prisdannelse.

F. Zeuthen.

F. SOMARY: Bankpolitik. 2. Aufl. Tüb. 1930.

Denne Bog, der først saa Lyset i 1915, altsaa paa et Tidspunkt, hvor Bank- og Pengespørgsmaal begyndte at interessere Verden for Alvor, har længe været udsolgt. Nu — efter meget bevægede 15 Aar — er andet Oplag fremkommet og man havde Lov at vente, at Ændringerne fra første Oplag havde været

betydelige; dette er dog ikke Tilfældet. Naturligvis er Beskrivelsen af Penge- og Kapitalmarkederne ført frem til 1930, men mere gennemgribende Ændringer findes ikke; det nye Oplag følger det gamle, Kapitel for Kapitel — kun er der nu tilføjet et nyt, omhandlende Bankernes økonomiske Betydning.

Albert Hahn har engang delt Litteraturen om Banker i 3 Grupper, alt efter om den var beregnet for Bank-Tjenestemænd, Bankdirektører eller Nationaløkonomer; Hahn, der som bekendt selv er Bankdirektør, karakteriserer Somary's Bog som beregnet for Bankdirektører, og man faar antage, at det er Bogens Ordning omkring Penge- og Kapitalmarkederne og Beskrivelsen af, hvad her foregaar, der har givet Anledning til denne Karakteristik, der ikke er ueffen; Bogen er ikke Bankteknik og den kommer paa den anden Side ikke dybere ind i de økonomiske Spørgsmaal, der interesserer Nationaløkonomen. Det er saaledes ejendommeligt at se, at den ivrige Diskussion, der i Tyskland er opstaaet om Bankkrediten paa Grundlag af de Synspunkter, Hahn og Schumpeter har fremsat, overhovedet ikke sætter sig Spor i denne nye Udgave. Spørgsmaalet om Bankernes Kreditskabelse, der har sat saa mange Penne i Bevægelse, affærdiger Forf. her, som i 1. Opl., med, at om man saa Bankernes Opgave i at skabe Omsætningsmidler, kunde Udstedelsen af metaldækkede Sedler ikke medregnes til Bankforretninger. I det nye Kapitel, om Bankernes økonomiske Betydning, søger man ogsaa forgæves dette Spørgsmaal belyst; Kapitlet omhandler væsentlig, hvorvidt Bankerne gaar i Spidsen i en Udvikling eller ej; Forf. naar til, at Kreditbankerne kun er Instrumenter, uden Toner som Klaverer, indtil Driftsherren slaar an.

Men med den stærke Begrænsning, Bogen saaledes vedblivende sætter sig, og da ikke mindst overfor økonomiske Spørgsmaal, er 2. Opl. i høj Grad læseværdigt som 1. Opl. var det; Bogens Betydning ligger ikke i de Definitioner eller teoretiske Ræsonnementer, Forf. fremsætter — de er i høj Grad omtvistelige, som f. Eks. Sondringen mellem Penge- og Kapitalmarkedet — men i den Skildring af Markederne i Hovedlandene saavel som af de enkelte Bankforretninger, Forf. giver.

Axel Nielsen.

Dr. KLAUS BOHNHOEFFER: *Die Meistbegünstigung im modernen Völkerrecht*. Verlag von Julius Springer. Berlin 1930. 64 S.

Dr. Bohnhoeffter giver i sin ovenciterede Bog en god systematisk Oversigt over Meistbegünstigelsesklausulen. Han tager sit Udgangspunkt i den økonomiske Verdenskonferences Reso-